Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 696 ԻԶՄԻՐ 13/26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1911 ԿԻՐԱԿԻ

طاشینك
ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز: هراند ماموریان : ازمیر

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40 Ղր.	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40 Ղրշ.	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 Ֆր.	

Նամակներ պէտք է ուղղել՝ Խմբագր. «ԴԱՇԻՆՔ»
Մամուրեան Տպարան — Իզմիր
Rédaction du journal Arménien «TACHINK»
Imp. Mamourian — Smyrne

Չի հրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՆՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Անգութ և անիրաւ բռնաւոր մըն է յաճախ հանրային կարծիքը. անիկա տրամադիր է միշտ դէպի չարը մեկնելու ազնուական հոգիի մը ամենէն անկեղծ խոյանքը, ընտրեալ սրտի մը արտայայտած ազնուօրէն համարձակ զգացումները, սիրալիր և ազատ վարուեցակերպը ճշմարտապէս և վեհօրէն սիրող մարդուն։ Օ՜ հանրային կարծիքը․․․

Անիկայ տրամադիր է անխղճօրէն զըրպարտելու, ամբաստանելու, դատելու, դատապարտելու և եթէ ձեռքէն գայ պատժելու նոյն իսկ ան՝ որ հանրութեան օգտին համար կը նուիրէ իր միտքը, սիրտը, հոգին, հանգիստը և ինչ որ ամենէն թանկագինն է, իր երիտասարդ կորովը, իր կեանքը։

Հանրային կարծիքը պատրաստ է երբեմն ամենէն անմեղ և սովորական բաներն իսկ տեսնելու իբրև յանցաւոր, ոճրագործ և ամօթալի արարքներ, արժանի թուքով և մուրով հալածուելու։

Ամեն ազգերու մէջ հանրային կարծիքը նո՛յն բռնաւոր և անիրաւ հալածիչն է [illegible], բայց մեր ազգին մէջ ա՛լ աւելի զարհուրելի համեմատութիւններ առած է ան և զարմանալի չէ՛։

Տրուած ըլլալով մեր ժողովուրդին նախապաշարումներու է՛ն տգեղը, արդիւնք և հետեւանք ամենախորունկ տգիտութեան, բնական է որ ազատ խորհելակերպ մը և անկաշկանդ գործելակերպ մը պիտի չկրնար ըմբռնել անոր միտքը։

Պէ՞տք է սակայն կարեւորութիւն տալ հանրային կարծիքին։

Ազնուական և ըմբոստ հոգիները կ՚արհամարհեն զայն իրաւամբ, և պէտք է որ արհամարհեն, վասն զի մարդկային իրաւունքներուն է՛ն նուիրականն ու անձեռնմխելին է ապրիլ, մտածել և գործել իր հասկցած եղանակովը, բաւական է որ մարդը առաջնորդուած ըլլայ լուսամիտ ուղղութեամբ, կեանքի ազնիւ ու սուրբ ըմբռնումներով և զգացումներու ջերմեռանդօրէն անշահախնդիր մաքրութեամբ։

Պզտիկ հոգիներու միայն յատուկ է կեանքի մէջ առաջնորդուիլ «Ի՞նչ պիտի ըսեն»ի գռեհիկ մտածումովը, երբ անհատական ու ընկերական կեանքի պատուհանները գուցէ պէտքը ունենան իրենց աւելի՛ ազատ ու աւելի՛ լայն [illegible]․․․

Մարդկային ընկերութեան մէջ կայ սակայն դասակարգ մը, որը ստիպուած է գլուխ ծռել հանրային կարծիքին առջև, ինչպէս ալ խիզախ նկարագրով մը և ըմբոստ հոգիով մը օժտուած ըլլայ անիկայ։

Այդ դասակարգին կը պատկանի Հանրային Գործիչը։

Սոսկալի գերութիւն մը, ահաւոր տառապանք մըն է արդարև այս ստիպումը հանրային գործիչին համար, բայց չէ՞ որ անոր կեանքին մէն մի օղակը զրկանքով ու տառապանքով զարդարուած պիտի ըլլայ․․․ Չէ՞ որ ինքը պիտի տառապի որպէսզի ուրիշը օր մը երջանիկ ըլլայ, չէ՞ որ ինքը պիտի մեռնի, որպէսզի այդ ուրիշը ապրի․․․

Եւ պէտք է ընդունիլ թէ՝ հանրային կարծիքին համաձայն վարուելակերպ մը որդեգրելը, իր մտքին ու սրտին ազատ թռիչներուն սանձ դնելը և ապրիլ զո՛հին սիրոյն համար հանրութեան ըմբռնած տափակ և հասարակ հասկացողութիւններու համեմատ՝ ամեն մարդու գործը չէ՛, և ասոր համար է որ իր կոչման կատարելապէս համապատասխան հանրային գործիչներ շատ քիչ թուով ունինք։

Ի՞նչ ըսել է իսկապէս հանրային գործիչ և ի՞նչ է հանրային գործիչին նպատակը։

Հանրային գործիչ կը նկատուի հանրութեան շահուն և օգտին համար աշխատող մէկը։

Անոր նպատակն է բարձրացնել ժողովուրդին մտաւոր և հոգեկան վիճակին մակարդակը, լայնցնել, ընդարձակել անոր նեղ աշխարհահայեացքը, լուսաւորելով միտքը և արմատապէս ջնջելով նախապաշարումները, և ներշնչել անոր կեանքի առողջ և գիտակից սկզբունքներ։

Հանրային գործիչներ են նաև զանազան մարդասիրական և բարենպատակ ընկերութեանց հիմնադիրներ և աշխատաւորներ, Ազգ. Ժողովականներ, ևն. ևն.։

Տրուած ըլլալով Հանրային Գործիչին ժողովուրդի ամեն խաւերուն հետ շփման մէջ ըլլալու անհրաժեշտութիւնը, իր ծրագիրներուն և նպատակներուն յաջող ելքին համար պարտաւոր է իջնել անձամբ մինչև անոր հասկացողութեան աստիճանը, ընդունիլ և նոյն իսկ կիրարկել անոր նախապաշարումները, յարգել անոր կարծիքներն և զաւանանքները, մէկ խօսքով նոյնանալ անոր հետ, ապրի՛լ անոր կեանքով։ Մենք գիտենք որ ժողովուրդ ըսուածը առաջին անգամ կը խրտչի ամեն նոր և լուսամիտ գաղափարներէ, և մինչև նորը ընդունիլը շատ անգամ զարհուր կանցնի․․․ Վկայ հին ժամանակներու զանազան փիլիսոփաներու զաւանած ճշմարտութիւնները. անոնք ժողովուրդներու կողմէն հալածուեցան մոլեգնաբար, և զանոնք զաւանողները չարչրկուեցան և սպաննուեցան․․․

Պէտք չէ ուրեմն խրտչեցնել ժողովուրդը յանկարծական, յախուռն գործելակերպով մը վերիվայր շրջել փորձելով անոր հին արմատացած հաւատալիքները և զաւանանքները. պէտք է աշխատիլ տակտով և խոհեմութեամբ։ Անգամ մը որ Հանրային Գործիչը յաջողեցաւ վստահութիւնը գրաւելու հանրութեան, անգամ մը որ հանրութիւնը իր վրայ հաւատք ունեց, ա՛լ գործը դիւրացած է. կը յաջողի անոր ներշնչել ի՛նչ որ նոր է, օգտակար ու գեղեցիկ և անզգալաբար կը բարձրացնէ զանի մինչև իր ազատ և ճշմարտօրէն ազնիւ ըմբռնողութեան աստիճանին։

Եթէ պարտական ենք տղայոց հետ տղայ ըլլալ, զանոնք մեզի մօտեցնելու, մեզի հետ ընտանեցնելու և մեր խօսուածներն ու սորվեցուցածները անոնց սիրելի և դիւրըմբռնելի ընելու համար, նոյնպէս և պարտական ենք վարուիլ ժողովուրդներու հետ։

Չէ՞ որ ժողովուրդը մեծ տղան է արդէն․․․

ՄԱՌԻ ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ

ՀԱՅՑԵԼԻՆ ՄԷՋ

Կաթողիկոսական ընտրութեան ստացած նոր դարձուածքին առթիւ համակարծիք եմ Բիւզանդիոնի յայտնած կարծիքներուն, այսինքն մէկ խօսքով՝ անմիջապէս Թրքահայ բոլոր վիճակներուն մէջ կաթողիկոսական ընտրութեան պատուիրակներու ընտրութեան ձեռնարկել և զանոնք ճամբայ հանել դէպի Էջմիածին։

Բայց տաճկահայոց պաշտօնական մարմիններն իրենց մեռելական վիճակէն հանել և այսպիսի արագընթացօրէն կատարելի գործողութեան մը առջև դնել, շատ ու շատ դժուար է, չըսելու համար անկարելի։

Ռուս կառավարութեան այս հրամանը գիտելի է որ ասկից 15-20 օր առաջ հաղորդուած է Սինօդին, ինչո՞ւ համար կաթողիկոսական տեղակալը իրեն հաղորդուելէն [illegible] օր վերջ կ՚իմացնէ Պատրիարքարան, այն ալ հեռագրով, որպէս թէ հրամանը նոր տրուած ըլլար, մինչդեռ այդքան սպասելէ ետք կրնար հանգիստ, հանգիստ նամակով ալ գրել, քանի որ իր կարծիքով աճապարելի ալ չէր անոր տեղեկատուութիւնը Թրքահայոց Պատրիարքարանին։

Այս խնդրոյն մէջ Էջմիածնայ աթոռին Տեղակալ Ս․ը գիտակցութեամբ թէ՞ անգիտակցութեամբ գործած է ու կը գործէ, բացատրելի չէ։

Խնդրոյն տակ խաղ մը, հաշիւ մը կը տեսնեմ, այսինչին կամ այնինչին ընտրութիւնն յաջողցնելու կամ վիժեցնելու նպատակ մը կ՚ընդնշմարեմ, այդքան միամիտ չեմ կրնար ընդունիլ որ տրուած ըլլայ այսպիսի հրաման մը, այն ալ ճիշդ վերջին պահուն։

Կը վախնամ, ինչպէս երէկ ալ ըսած էի, որ Թրքահայոց կեդրոնական իշխանութիւնը անճարակ որոշումներ պիտի տայ, անգործադրելիին ետևէն պիտի վազէ, ձախաւեր քայլեր պիտի առնէ որոնք բանի մըն ալ պիտի չծառայեն։

Ո՞ւր պիտի գտնենք սա ճարպիկ մարդիկը, որ կտրուկ և իրականալի որոշումներ տան և անոնց գործադրութեան վրայ հսկեն։

Պատրիարքարանի գործադիր մարմնոյն նախագահին արժանիքները տեսանք, ուզած ժամանակ պատասխանատուութիւն կ՚առնէ, չուզած ժամանակ հեռու կը փախչի։ Սինօդէն իրեն հաղորդուած ցուցակները աջէն անդին դրկեր և անոնց մէջ գտնուած անունները յանձնարարելու պատասխանատուութիւնը առանձնից, իրեն յատուկ մասնաւոր հաշիւներով և գործին մէջէն ելնել ուզեց միամտութիւն կեղծելով։

Մինչդեռ այժմ փոխանակ իր բոլոր հեղինակութիւնը ցոյց տալու և վարչութեան կամ Խառն Ժողովոյ գլուխ անցնելով գործ տեսնելու, կ՚սպասէ որ ժողովի օրը գայ, որպէսզի խնդիրը սեղանին վրայ դնէ և ըստ այնմ գործէ․․․

Եւ եթէ ժողովները մեծամասնութիւն չունենան անշուշտ յաջորդ շաբթուան պիտի սպասէ, պատասխանատուութիւն չառնելու համար վրան, այնպէս չէ՛, Մանկունի Սրբազան։

Անշուշտ օր մը չէ օր մը որոշում կը տրուի, խնդիր չէ թէ կաթողիկոսական ընտրութեան թուականէն առաջ ըլլայ կամ վերջ, խնդիրը որոշում մը տալ է. վրայ է անշուշտ․․․

ԵՍ

ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՊԱՐԱԳԱՆ

Ազգային Ժողովը սխալէ սխալ կը գլտորի կոր նախկին Պատրիարք Օրմանեան Սրբազանի հանդէպ բռնած անարդարալի ընթացքովը։

Առաջին սխալը այն եղաւ որ, ապօրինաւոր փութկոտութեամբ մը, անմիջապէս իբրև ամբաստանեալ նկատեց նախկին Պատրիարքը դաւաճանութեան և զեղծարարութեան յանցանքով և Յանձնաժողովի մը ընտրութեամբ քննութեան ձեռնարկեց։

Արդ, ամբաստանագիր մը նկատի առնուիլ կարենալու համար պէտք է որ հիմնուած ըլլայ, նախ, որոշ եղելութիւններու վրայ որոնք իրենց մանրամասն նկարագրովը և յիշուած վկայութիւններովը կասկած ներշնչեն թէ՝ հաւանօրէն այդ եղելութիւնք պատահած են կամ կրնան պատահած ըլլալ։ Օրինակի համար, երբ խնդիրը նիւթական զեղծումներու շուրջը կը դառնայ՝ ամբաստանողը պարտաւոր է իր ամբաստանագրին մէջ մի ըստ միոջէ յիշատակել թէ այսինչ թուականին, այս ինչ գործին մէջ, ամբաստանեալը այս ինչ գումարը իւրացուցած է այն ինչ պարագաներուն տակ և թէ այս բանս կարելի է ապացուցանել այսինչ, այնինչ միջոցներով։ Այդ պարագային միայն կարելի է ամբաստանագիր մը նկատողութեան առնել և քննութեան հրամայել։ Բայց ո՛չ մէկ մարմին ո՛չ Ատեան իրաւունք չունի կարեւորութիւն ընծայելու «ամբաստանագրի» մը որ առանց մասնաւոր դէպքերու մանրամասն յիշատակութեան, կը բաւականանայ յայտարարելով թէ՝ այսինչը իր պաշտօնավարութեան ընթացքին նիւթական զեղծումներ գործած է։ Ատանկ «ամբաստանագիր» մը համանիշ է վարկաբեկումի և չի կրնար ըստ օրինի նկատողութեան առնուիլ, զի զեղծումի մեծ դուռ կը բանայ ամէն անոնց առջև որոնք անձնական ատելութեան և վրէժխնդրութեան զգացումներով ուրիշին բարոյական համբաւին վնասելու կը նկրտին։

Գալով Ազգին դէմ դաւաճանելու մեղադրանքին՝ հոգ չի՛ բաւեր միայն դէպքերը մանրամասնօրէն նկարագրել և մինչև իսկ անժխտելի ապացոյցներ բերել մարդ մը ամբաստանեալ նկատելու համար, այլ պէտք է նաև քննել թէ՝ յիշատակուած դէպքը, եթէ նոյն իսկ ստոյգ ըլլայ, դաւաճանական հանգամանք ունի՞ կամ ոչ։ Եւ որպէսզի անիկայ կարենայ դաւաճանական հանգամանք ունենալ՝ պէտք չէ որ երկու կարծիք գոյութիւն ունենայ այդ մասին, այլ անհրաժեշտ է որ հասարակաց կարծիքը միօրինակ դատապարտէ ամբաստանութեան առարկայ եղող արարքը։ Այսպէս, սեպենք թէ Ապտիւլ-Համիտի օրով, մեր ծանօթ կուսակցութիւններէն մին կամ միւսը փափաքէին Չէյթունի մէջ ապստամբութիւն յարուցանել և կանխաւ Չէյթունցիներուն զինել։ Այս վերջինք, որ իրենց շահերը աւելի աղէկ մտածել և պաշտպանել գիտեն, վնասակար նկատէին այդօրինակ ձեռնարկ մը և գրէին յեղափոխականներուն թէ՝ չեն ուզեր ապստամբիլ և իրենց հետ յարաբերութեան մտնել։ Սեպենք թէ յեղափոխականք, հակառակ Չէյթունցիներու կամքին, «գործիչ» խրկէին Չէյթուն, որու այնտեղ ներկայութիւնն անգամ Չէյթունցիք իրենց շահերուն վնասակար նկատէին և ըստ այնմ կառավարութեան մատնանիշ ընէին «գործիչը»։ Հիմա խնդիր է գիտնալ թէ, այս պարագաներուն մէջ, Չէյթունցիք Ազգին դաւաճանած կ՚ըլլան, չը նայելով որ յեղափոխական գործիչ մը մատնած ըլլան։ Կամ սեպենք որ ամբողջ Չէյթուն ապստամբութեան կը պատրաստուի, սակայն անձնաւորութիւն մը կայ որ համոզուած է թէ այդ շարժումը վնասակար է և Չէյթունի փճացումին համար է. կը ջանայ զանոնք համոզել որ հոն կենան, բայց երբ չի յաջողիր՝ այնպիսի արարք մը կը գործէ որ ապստամբութիւնը ջուրը ձգէ. միթէ կարելի է այդ անձը իբրև մատնիչ ամբաստանել իր յիշեալ արարքին համար։

Եւ որպէսզի հասարակաց կարծիքը երկու կերպով չի խորհի ամբաստանութեան առարկայ եղող արարքին մասին, հարկ անհրաժեշտ է նաև որ ընդունուած ըլլայ թէ ամբաստանեալը վնասելու նպատակաւ գործեց և իսկապէս վնասեց

⁂

Արդ, որքան որ գիտենք, Օրմանեան Սրբազանի կարծեցեալ նախնական զեղծումներուն նկատմամբ ոեւէ մանրամասն ամբաստանութիւն չեղաւ, որոշ եղելութիւններ չյիշատակուեցան, որով կարելի չէր նկատողութեան առնել ամբաստանութեան այդ մասը։

Գալով իր ներքին և արտաքին քաղաքականութեան, նախ, ինչ որ ալ ըլլար ան, ամբողջ վարչութիւնը իրեն հետ ամբաստանուելու էր, և ոչ թէ ինքը առանձինն։ Երկրորդ. եթէ նոյն իսկ ստոյգ եղած ըլլային իրեն վերագրուած մեղադրանքները՝ Ազգային Ժողովը խնդիրը Քննիչ Յանձնաժողովի մը յանձնել առաջ պարտաւոր էր ուսումնասիրել թէ քաղաքագիտական գործելակերպ մը կրնա՞յ դատաստանութեան նիւթ ըլլալ և քննութիւն հրաւիրել։

Լանկյի հեռագիրը կարծենք միակ հիմը կը կազմէր Օրմանեանի «Դաւաճանութեան»։ Արդ, յիշեալ հեռագրին մասին կարծիքներ իրարմէ անհունապէս կը տարբերին, նոյնիսկ եթէ անոր պարունակութիւնը ըլլայ ան՝ ինչ որ ամբաստանողներ կը յայտարարէին։ Ուրեմն ինչպէս կարելի էր այս խնդիրը քննութեան ենթարկել։ Ինչ պիտի ըսէր Ազգային Ժողովը՝ եթէ Օրմանեան Սրբազան յայտարարէր թէ՝ Ազգին շահերը պաշտպանելու մասին իր վարած քաղաքականութիւնը ըմբռնելու համար տակաւին այդ Ժողովին անդամները տասնեակ մը տարիներ իր մօտ աշակերտելու պէտք ունին . . . ։ Վարիչի մը գործելակերպը կրնայ քննադատութեան առարկայ ըլլալ, բայց քանի մը մարդոց կարծիքը անբաւական է զայն դատաստանական նկատելու։ Եւ արդէն, անձնական գնահատում (appréciation) կախում ունեցող հարցերը չեն կրնար երբեք դատաստանական նկատուիլ։

Կարծէք թէ Ազգ. Ժողովոյ սկզբնական սխալը անբաւական եղած ըլլար, երբ ահա անիկա մեծագոյն սխալ մը գործեց Վռամեանի նոր ամբաստանագիրը նկատողութեան առնելով և զայն յղելով Քննիչ Յանձնաժողովին։

Առանց հաշուելու Օրմանեան Սրբազանի այս մասին ըրած ուրացումները, սեպենք թէ Վռամեանի յիշած եղելութիւնք ապացուցեալ եղած ըլլան, տակաւին կը մնայ գիտնալ թէ՝ ինչ կերպով Օրմանեան Սրբազան Ազգին դաւաճանած է։ Սեպենք որ Խրիմեանի կաթողիկոսութեան օրով Էջմիածին գումարուած Պատգ. Ժողովին դէմ խօսեցաւ Օրմանեան, երբ տակաւին այդ Ժողովը գործի վրայ էր։ Ո՞վ ըսաւ թէ Ն. Սրբազնութիւնը իրաւունք չունէր դէմ խօսելու ժողովի մը՝ որ Ռուսիոյ Ներքին գործերուն միջամտելու յիմարական յաւակնութիւնն ունէր, իր առած խելագարային որոշումներով, որոնք կաթողիկոսին և Կովկասի ընդհանուր հայութեան դիրքը և շահերը մեծապէս կը վտանգէին։ Ո՞վ ըսաւ թէ հոգելոյս Խրիմեան, որ իմ խոնարհ կարծիքովս Հայոց մեծագոյն քաղաքագէտներէն և սկեպտիկներէն մին հանդիսացած է՝ մօրուքին տակէն չէր խնդար այդ տիրացուներուն վճռած որոշումներուն և սրտին խորէն չէր ցաւեր անոնց սխալագործութիւններուն վրայ։

Եւ աւելի պիտի ըսէի Օրմանեանը եթէ, փոխանակ սոսկ ուրացումներով և չքմեղանքներով բաւականանալու, «Քննիչ Յանձնաժողովին» առջև պնդէր թէ Ռուսիոյ Ներքին Գործոց նախարարութեան հեռագրական հրամանովը ցրուած այդ Պատգ. Ժողովը հայ ազգին պատուհասներէն մին եղաւ իր անբան գործելակերպովը։

Եւ եթէ այսօր ինծի ռուս պետական անձնաւորութիւն մը կարծիք հարցնէր յիշեալ Ժողովի մասին, առանց վարանելու պիտի յայտնէի անոր որոշմանց նկատմամբ և պիտի աւելցնէի թէ՝ հակառակ իր պատգամաւորական հանգամանքին, անիկա հեռու էր Կովկասահայոց հանրային կարծիքը ներկայացնելէ, այլ կը ներկայացնէր միայն Դաշնակցական փոքրամասնութեան մը ձայնը որ յեղափոխական միջոցներով մեծամասնութիւն շահած էր Ժողովին մէջ։ Եւ այն հաւատքն ունիմ որ այս կերպով խօսելով երբեք դաւաճանած չպիտի ըլլայի Ազգին շահերուն դէմ, ընդհակառակը . . . ։

Այս ամենքէն կը հետևի թէ Ազգ. Ժողովը շատ պզտիկցաւ Վռամեանի ամբաստանութիւնը «յանուն համերաշխութեան» նկատողութեան առնելով և զայն Քննիչ Յանձնաժողովին յղելով։

Իսկ այս վերջինն ալ թամբի և քաղաքավարութեան աններելի թեթևութիւն մը գործած է Օրմանեան Սրբազանը իր տունը կանչելով, իբրև թէ Ն. Սրբազնութիւնը հասարակ ոճրագործ մը եղած ըլլար։ Եւ Օրմանեան գացեր է իրենց տունը, փոքր ինչ յուզուած՝ անշուշտ ցաւելով իր «Քննիչներուն» «սահմանադրական» կացութեան վրայ . . .

Որքա՜ն ծանր է Օրմանեանի տաղանդովը օժտուած անձնաւորութեան մը համար Վռամեանի պէս հաւկիթէ մը պատռած իրարանցումին զոհուիլ և երթալ քննութեան ենթարկուիլ այնպիսի մարդոց առջև որոնք դատաւորներ ըլլալու իմաստասիրական հանգամանքէն փարսախներով հեռու են։

Այս երանելիները չէի՞ն կրնար արդեօք Օրմանեանին խնայել այս վերջին ստորացումը, փափկանկատօրէն իրենց այցելութիւնները փոխադրելով Ն. Սրբազնութեան բնակարանը։

Բայց իրաւ է որ, եթէ այդ փափկանկատութիւնը ունեցած ըլլային՝ ոչինչութիւններ ըլլալէ կը դադրէին . . . ։

(Լ. - Արեւ) ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

ԹԱՆ, Նոյեմ. 18 Թուով իտալական աղբիւր մը հետևեալ տեղեկութիւնները ստացած է. - Հեղեղներէ վերջ, որոնք Պումելիանոյի խրամները քշած տարած էին, իտալական զինւորները առժամանակեայ պաշտպանութեան համար թումբ մը շինելէ վերջ վերահաստատեցին հեռագրական և հեռախօսական բոլոր հաղորդակցութիւնները այլեւայլ կեդրոններու և հրամանատարութեանց միջև։

Այս գիշեր հեղեղը զգալապէս նուազեցաւ. իտալական խումբերը անկէ անմիջապէս օգտուեցան կարկտնելու և վերաշինելու համար Սիտի-Մէսրի պաշտպանութեան հիմ եղած առաջին գիծը։

Արևմտեան կողմը այժմ գոյութիւն ունի հեղեղ մը որ դէպի ծովը կընթանայ, պզտիկ ամբութէ մը իջնելով։

Հեղեղներու առեն Իտալացի զինուորները ցոյց տուին զարմանալի պաղարիւնութիւն և անձնուրացութիւն, իրենց անձին կորուստովը և տուժելովը ընկերները փրկելու գործին մէջ։

Բազմաթիւ արաբներ, օվասիսի մէջ եղող իտալական խրամատներէն քիչ մը անդին եղող տան մը մէջ պահուըտած Թնդանօթի և հրացանի հարուածներու տակ վտարուեցան իրենց տեղէն։

Ծովը միշտ վրդովուած է։ Նաւերը կը գտնուին հեռուն, բացաստանները։

Տրիպոլիի մէջ անձրևը կը շարունակուի։ Ձէպէլի կողմէն երկինքը ամպամած է։ Քաղաքը խաղաղ է։ Հեղեղին պատճառած վնասները շատ մեծ չեն։ Ելեքտրական փողոցային լապտերներ կը հաստատուին տեղ տեղ, ժողովուրդին դիւրութիւն ընծայելու համար։

Ժողովուրդին պէտքին համար հարկ եղած ուտեստեղէնները և վաճառքները այսօր ժամանեցին, բայց խռովայոյզ ծովուն վիճակը չի թոյլատրեր զանոնք ցամաք հանել։

Այժմ տաղաւարներ կը շինուին հոն բնակեցնելու համար այն տեղացիները որոնք բնակարանէ զուրկ են։

Բազմածանօթ տեղեկատու մը օվասիսի Թուրքերուն վրայ, իբր շատ բանիբուն տեղեկութիւն ունեցող, աւելցուց որ հոն մօտաւորապէս կը գտնուին շուրջ 2000 հաւատարիմ Արաբներ, որոնք միշտ անոնց կողմէն են և որոնց կուտան դրամ և ապրուստի միջոցներ։

Ուրիշ տեղեկատու մը ըսաւ որ անձրևը շատ հաճոյալից է բնիկներուն համար որոնք կը փափաքին եղանակին յարմարութենէն օգտուիլ և իրենց սերմնացանութիւնը ընել։ Ասիկա կը հաստատէ թերևս որ Արաբները պիտի լքեն Թուրքերը և այս վերջիններու հետ պիտի մնան միայն քանի մը Պէտուիններ և Սահելներ, որոնց ժողովուրդը Թուրքիոյ հետ ցեղակից է և անոր հետ կապակից։

— Թայմսի Պոլսոյ թղթակիցը հետևեալը կը հեռագրէ. — Պաշտօնական շրջանակներու մէջ միշտ միևնոյն հաստատ մտադրութիւնը կը տեսնուի, այն է չդիմել ոչ մէկ պետութեան միջամտութեան և ոչ մէկէն ուղղակի կամ անուղղակի չազդուիլ Իտալիոյ հետ խաղաղութեան բանակցութիւն մը պայմանաւորելու համար։

Ըստ պաշտօնական «Թանին»ի Օսմ. կառավարութիւնը ապահով է որ Իտալիա պիտի չի թոյլատրուի յարձակիլ Սելանիկի և Իզմիրի վրայ, ոչ ալ Տարտանէլը պաշարելու։ Իտալական նաւատորմիղը պիտի գործէ առ առաւելն Արշիպեղագոսի մէջ և անոր այս մտադրութիւնը շատ անհանգստութիւն չի պատճառեր կառավարութեան։

Երէկ Դահլիճին մէջ Մէքքէի մէկ երեսփոխանը, որ նոր հասած էր Նուիրական քաղաքէն, յայտարարեց որ ժողովուրդը և բոլոր արաբական ցեղը միայն նշանը տրուելուն կը սպասեն երթալ Տրիպոլիս պաշտպանողներու շարքերը հզօրացնելու համար։ Եթէ Խալիֆան Մարգարէին դրօշակը քաշելու վճիռը արձակէ, անոնք անոր պիտի հետևին մեծ ոգևորութեամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

ԻԶՄԻՐ

Առաջնորդ Ս. Հայրը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ որ Ավնաւորեան-Սիվրիարլեան վաճառատան աղքատաց գանձանակէն ստացած է 5 օսմ. ոսկի, որու մէկ մասը տրամադրած է Աղքատախնամին, իսկ միւս մասը Պօտրումի բանտարկելոց։

— Առաջնորդ Ս. Հօր հրամանաւ այսօր Կիրակի քաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու մէջ մասնաւոր պնակ կը շրջագայի ի նպաստ Պօտրումի հայ բանտարկելոց, որոնց նիւթական և բարոյական տաժանելի վիճակին վրայ չէ կարելի չը գթալ ու չը կարեկցիլ։

— Ուրբաթ երեկոյ թէև Քաղաք. Ժողով հրաւիրուած էր խառն նիստ գումարել Տնտեսականի հետ, բայց մեծամասնութիւն չըլլալով կարելի չեղաւ որոշման յանգիլ։ Կը լսենք թէ Տնտեսականը ներկայ բացառիկ ծախքերու հետևանքով դրամական անձկութեան մէջ ըլլալով դարման մը պիտի խնդրէ Վարչութենէն։ Մեր կարծիքով պէտք է ամէն դիւրութիւն ընծայել Տնտես. Խորհրդոյ, որպէսզի կարենայ գլուխ հանել իր այնքան կարևոր շինութիւնները։ Ոմանք կը քննադատեն Տնտեսականը որ պիւտճէին համեմատ չէ բռնած շինութիւնները։ Կը պատասխանենք որ եթէ Տնտեսականը իր պիւտճէին համեմատ գործելու պահպանողական քաղաքականութեան հետևէր, ներկայ շինութիւններէն և ոչ մէկուն կարելի կըլլար ձեռնարկել։ Մինչդեռ ցարդ կատարուած և կատարուելիք շինութիւններու շնորհիւ ազգային եկամուտը գրեթէ կը կրկնուի և կարելի պիտի ըլլայ առանց ամենօրեայ մուրացկանութեան մատակարարել վարժարանները, Հիւանդանոցը ևայլն։ Պէտք է քաջալերել ուրեմն Տնտեսականը որ կարենայ գլուխ հանել իր ձեռնարկած շինութիւնները և սկսի նորագոյն շինութիւններու։ Ըստ մեզ, լաւագոյն մատակարարները անոնք չեն որ եղածը հաւատարմաբար պահել գիտեն, այլ անոնք են որ աւելցնելու կ'աշխատին պէտքերու օրըստօրէական աճումը աչքի առջև ունենալով։

— Ուրբաթ օր քաղաքիս Մեծ. Հաքիմ էֆ.ն ընկերակցութեամբ շէրիի դատարանի առաջին քարտուղարին այցելեց Առաջնորդ Ս. Հօր և ժամու մը չափ սիրալիր տեսութիւն ունեցաւ։

— Գեր. Յակոբ Աչոտ Սրբազան Կրօն. ժողովոյ որոշմամբ այսօր Գորտէլիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ դպրութեան չորս աստիճան և ուրարակրութեան արտօնութիւն կուտայ Սարգիս Բարունակեան, Գրիգոր Եղիազարեան և Գէորգ Տէր

«ԴԱՇԻՆՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [95]

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱՔՕ

ՀԱՌԱՉԱՆԱՑ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

ԹԲ.

ԴՈՒՔՍԸ

Ֆօսքարի յարեց.

— Վենետիկ Իտալիոյ բանալին է։ Առանց Վենետիկի ոչինչ կարելի է ընել։ Անով կարելի է ամէն բանի ձեռնարկել։ Ձանձրացած եմ մեր նաւերը օտար Թագաւորներու վարձու տալէ. Այսուհետև պէտք է մենք մեզի համար պատերազմինք։ Վենետիկ, ծովերու թագուհին, կրնայ և պարտի ըլլալ Իտալիոյ Թագուհին և Հռոմէն խլել իր նախկին տիրապետութիւնը։ Ի՞նչ է Հռոմ։ Անցեա՜լը։ Փայլուն անցեալ մը որ կը շիջանի վերջալոյսին մէջ։ Ի՞նչ է Վենետիկ։ Ապագա՛ն . . . Անով կրնան դադրիլ ներքին պատերազմները։ Անով՝ նախ վերին Իտալիան, յետոյ ամբողջ Իտալիան կրնայ ծառանալ օտար իշխաններու դէմ և գոչել. «Մինչև հիմա բանաստեղծութիւնը և արուեստները ունէի, հիմայ զօրութիւն ունիմ։ Թո՛ղ Ֆրանսա, Գերմանիա ուրիշ տեղ որս փնտռեն։ Իտալիա ինքզինքը կը պաշտպանէ և ինքն իրեն կը բաւէ . . . Ահա՛ իմ երա՜զս։

— Վսե՜մ երազ, տէ՛ր իշխան։ Երա՛զ որ բովանդակ Իտալիան ոտք պիտի հանէր։

— Այո՛, բայց իշխանները կան . . . Այս տեսակ երազ մը երկնելու համար խենթի պէս միտք մը պէտք էր։ Զայն իրագործելու, յաջողութեամբ գլուխ հանելու համար՝ ամէն բան նախատեսած եմ. և ասիկա ինծի կը վերաբերի, բայց խոչընդոտը, այսինքն իշխանները տապալելու համար պատերազմող մը պէտք է, այդ դերը պիտի կատարէ ժան Մէտիչի։

— Եւ ի՞նչ պէտք է խոստանամ իրեն, տէ՛ր իշխան։

— Յաղթութենէ ետքը՝ բաժանումը։ Երկապետութիւն։ Ինք Հռոմի մէջ պիտի իշխէ, ես Վենետիկի մէջ. հարաւը իրեն, հիւսիսը՝ ինծի. և մեր երկուքին միջև՝ Պապը . . .

Ֆօսքարի լռեց՝ մտախոհ։

Յետոյ յարեց.

— Հիմայ, տէ՛ր Առէթէն, ահաւասիկ ծրագիրը իր խոշոր գիծերուն մէջ։ Գալով մանրամասնութեանց, աւելի ետքը կը խորհինք անոնց վրայ։ Ամէն բանէ առաջ պէտք է գիտնալ թէ Մեծ-Սատանան կընդունի՞ իրեն առաջարկած զինակցութիւնս։ Պէտք է վարպետութեամբ շօշափել անոր միտքը, տակաւ առ տակաւ միայն յայտնել իմ կազմած յատակագիծս, և առանց պէտք եղածէն աւելին ըսելու՝ պէտք է ետ քաշուիլ երբ դիմադրութիւն զգաք։

— Տէ՛ր իշխան, ըսաւ Առէթէն, յաջողութեան մասին կ'ապահովցնեմ ձեզ։ Ես լաւ կը ճանչնամ ժան տը Մէտիչին։ Իրեն հետ միևնոյն վրանին տակ նստած եմ։ Իր զուարճութեանց մասնակից եղած եմ։ Մտերմաբար ինծի հաղորդած է իր մտահոգութիւնները։ Գիտեմ թէ ի՛նչ կը մտածէ։ Գիտեմ նաև այն ոլորուտ ճամբաները որոնցմէ կարելի է հասնիլ իր ճշմարիտ մտածումին։ Մնաց որ ինք պարզ հոգիի, դիւրահաւան միտքի տէր մէկն է։ Մի՛ակ կիրք մը ունի, այն է պատերազմը։ Քանի որ իրեն պիտի առաջարկեմ պատերազմիլ՝ կրկնապատկելով իր զօրքերուն թիւը, ուրեմն դատը շահուած է։

— Կարելի եղածին չափ շուտ մեկնեցէք ուրեմն, տէ՛ր Առէթէն։ Եւ խորհեցէք թէ Իտալիոյ բաղդը ձեր հետ կը տանիք։

— Քու բա՜ղդդ, և իմ բա՜ղդս, խորհեցաւ Առէթէն՝ մինչև գետին խոնարհելով։

Եւ Պէմպօի ընկերակցութեամբ դուրս ելաւ։

— Է՛ ուրեմն, գոչեց այս վերջինը երբ պալատէն դուրս ելան, ի՞նչ կըսես այս եփափագեան տիրացուներու, Պօլոնիայի, Գօլտէլիօի, և Կէօզթէփէի եկեղեցիներու համար։ Այս կերպով ամէն եկեղեցի կունենայ իր ուրարակիրը որ հաւասար է յանուց Տիխօզլին։

— Ուրբաթ երեկոյ Ուսումն. Խորհուրդը իր չաբաթական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր և ի ներկայութեան Ստեփան Իփլիքճեան, Ստեփան Աւետիքեան և Կարապետ Տիլպէր էֆէնտիներու և զբաղեցաւ դպրոցական խնդրոց կարգադրութեամբ։ Ի մասնաւորի որոշեց յառաջիկայ երկուշաբթի օր (վաղը) խառն նիստ գումարել Ազն. Տիկնանց Խնամակալութեան հետ։

— Առաջնորդ Ս. Հայրը երէկ այցելեց Հռիփսիմեանց վարժարան և ներկայ գտնուեցաւ Ազն. Տիկին Սօֆի Թ. Սպարթալի Ֆրանսերէն հմտալից դասախօսութեան։

— Տէր Միհրան Ազնաւուրեան 3 օսմ. ոսկի նուիրած է Ազգատախնամ ընկերութեան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՄԱՆԻԱՅԷՆ Օփրէսքու անունով բախտախնդիր մը, այլ և այլ ժամանակներ զեղծումներ և ուրիչ քաղաքահատական արարքներ գործած ըլլալով Ռումանիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ, վերջերս Պուքրէշ ալ զեղծում մը գործելէ յետոյ, քաղաքս փախեր էր, ուր իր զեղծումներով և քաղաքահատական արարքներովը ատենէ մը ի վեր իր աւարը կը վատնէր։

Տեղւոյս ռումանական հիւպատոսարանը Ռումանիոյ Ներքին գործոց նախարարին հեռագրական մէկ զեկոյցէն յետոյ, պէտք եղածն ի գործ դնելով, յաջողեցաւ երեւան հանել զեղծարար Օփրէսքուի բնակարանը ձերբակալել ու գրաւել տալով իր պայուսակն ու սնտուկը որոնց մէջ 5 հատ անցագրեր գտնուեցան տարբեր անուններու տակ, ինչպէս նաև չատ մը ոճրագործական թուղթեր։

Ռումանական հիւպատոսարանին մէջ բանտ չի գտնուելուն, ձերբակալեալը Ֆրանսական հիւպատոսարանի բանտին մէջ բանտարկուեցաւ։ Անցեալ օր սակայն կէսօրէն ետքը Օփրէսքու ինքզինք հիւանդ ձեւացնելով, աղաչեց Ֆրանսական հիւպատոսարանի իր վրայ հսկող բարապանին որ երթայ բժիշկ մը կանչէ իրեն համար։ Բարապանը համոզուեցաւ ու գնաց բժիշկ մը կանչելու, որուն բացակայութեանը պահուն զեղծարարը հրեց բանտին դուռն և աներեւոյթ եղաւ։

Ֆրանսական հիւպատոսարանն ասոր վրայ անմիջապէս պատասխանատու բարապանը արձակել ուզեց, որ իր թերութիւնը պարտկելու համար փախստականին ետեւէն ինկաւ և առջի օր յաջողեցաւ զայն ձերբակալելու։ Զեղծարարը առջի օր Պոլիս ղրկուեցաւ ուր պիտի յանձնուի ռումանական դեսպանատանը։

ԱՅՍՕՐ Յունաց Ս. Յովհան Ոսկեբերանի (Այիօս Իօաննիս Խրիսօսդոմօս) տօնին առթիւ, տեղւոյս Յունաց Մետրապոլիտ Տ. Խրիսոստոմոս և իրեն օգնական Դրալիսի տիտղոսաւոր Եպիսկոպոս Տ. Խրիսոստոմոս իրենց անուան տօնախմբութիւնը կը կատարեն։ Այս առթիւ Այիօ Յովհ. Առաջնորդարանի եկեղեցւոյն մէջ Յ-ն դպրաց դասը Իզմիրի հանգուցեալ Նախկին Յ-ն դպիրներէն Նիքոլայի և Մէսափլոտիսի այլ և այլ ընտիր կտորները պիտի երգեն։

ԲԷՕՅԼԻԻ Տրիպոլիս գտնուող Թուրք սպայի մը 18 հոկտ. թուակիր մէկ նամակը կը հրատարակէ։ Սպան այս նամակը Թիրէ իրեն եղբօրը ղրկած էր։ Այս նամակին մէջ սպան կը գրէ թէ քանի մը օրուան մէջ Օսմ. բանակը պիտի գրաւէ Տըրիպոլիսը, Ֆիզանէն 15000 կամաւորներ հասնելնուն պէս։ Նոյնպէս կը գրէ թէ միտանգի առեն Տրիպոլիս բանակը 10000 հոգիի պիտի բարձրանայ, թէ ռազմամթերքներու պէտք չունին և թէ Իտալացիք չատոնց կորսնցած են իրենց բարոյական կորովը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

12 ՆՈՅ. 1911

ԲԱԼԱՄՈՒՏ

Այս չաբթուան մէջ ծախուեցաւ 23600 կենդինար հետեւեալ գիներով.

Թրմաք	74—77	ղրշ. կենդինարը
Արմուտ-օվա	70—73	
Նազիլլի	65—72	
Էչմէ	67—68	
Ուշաք	66—67	
Տէմիրճի	60—68	
Գօրլու	67—76	
Բայա	55—65	
Ալաշէհիր	73	
Միխալլը	69	
Պաւրուժ	68	
Սարուխան	70	
Պրուէթ	54	
Ռէֆուզ	50	

Հրապարակը անփոփոխ կը մնայ։

ԱՖԻՈՆ

112 կողով ծախուեցաւ.

Երլի «վիզիթ»	275	ղրշ. չէքին.
» հասարակ	240—250	
Թարաֆ. ընտիր	240—250	
» հասարակ	195—235	

Հասած է քաղաքս մինչեւ այսօր 980 կողով, անցեալ տարի միեւնոյն թուականին եկած էր 4026 կողով:

ՉԱՄԻՉ

Սուլթանիէ.— Մէկ չաբթուան մէջ ծախուած քանակութիւնն է 2800 պարկ իսկ գինը $4^{10}/_{40}$—8 ղրշ. օխան։

Մինչեւ այսօր քաղաքս հասած է 133500 պարկ որոնցմէ ծախուած 128000 պարկ և պատրաստ կը մնայ 5500 պարկ։

Անցեալ տարի հասած էր նոյն թուականին, 99500 պարկ, ծախուած՝ 88500, և կը մնար պատրաստ 11000 պարկ։

Ռազախի.— Փոքր գործեր օխան 4—$5^{15}/_{40}$ ղրշ. ընտիր ապրանքի համար։

Սեւ քիշմիշ.— Բռնուած 79—82 ղրշ. կենդինարը։

ՑՈՐԵՆ

Հասած 17000 պարկ
Ծախուած 11000

Պատրաստ ապրանք քաղաքիս մէջ 162000 պարկ։

Գիները.—
Երլի 57—80 Մէրսին 66—72 Ուշաք 60—85 փարայ օխան։

ԳԱՐԻ

29000 պարկ հասած է որ. 26500 պարկը Ուշաքի ապրանք.
Ծախուած 28000 պարկ.
Պատրաստ 3000

Գիները.—
Երլի $16^1/_2$—$18^1/_2$ Ուշաք $17^3/_4$—20 Պիկարէ 17—$17^3/_4$։

ԲԱԿԼԱՅ

Հազար պարկի չափ ծախուեցաւ 44—$44^1/_2$ փարայի օխան։

ԲԱՄԲԱԿ

1770 պալեա ծախուեցաւ որոց 420 պալեան Ամերիկեան տեսակ $322^1/_2$—330 ղրշ. Մնացորդը Երլի տեսակներ 310—322 ղրշ. կենդինարը։

ՍԻՍԵՌ

78—100 փարայ օխան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 Նոյմ.— Իտալական նաւատորմիղը Օպրի ծովակալին հրամանատարութեան տակ դէպի Էգէական ծով ճամբայ ելաւ։

Ճամբայ ելած պահուն իտալական կառավարութեան կողմէ ծովակալին կնքուած հրամանագրեր տրուեցան Էգէական ծովու մէջ գործողութեանց ձեռնարկելու համար։

Իտալիոյ մէջ կառավարական շրջանակներէն կը հաստատուի թէ իտալական նաւատորմիղը Բիզա կերթայ, և հրաման ունի այս կղզին գրաւելու։

ՆՈՅՆ.— Իտալական կառավարութեան կողմէ վերջնականապէս որոշուեցաւ պաշարել Տարտանէլի նեղուցը, ուստի Օսմանեան կառավարութիւնը խիստ հրամաններ տուաւ նեղուցներու ամրոցներուն սպաներուն։

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա և ծովային նախարար Մախմուտ փաշա այսօր [illegible] Տարտանէլ գացին։ Երկու նախարարներուն կընկերանային [illegible] սպաներ։

ՆՈՅՆ.— Իտալական կառավարութիւնը Տէրութեանց հաղորդեց թէ՝ Բիզայի գրաւումն և Տարտանէլի պաշարումը ըլլալու արգելք չպիտի ըլլայ չէզոք վաճառականութեան որ ազատօրէն պիտի շարունակուի։

ՆՈՅՆ.— Այս օրուան «Սապահ» կը հաստատէ թէ երէկ նախարարաց խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ արտաքսել բոլոր Իտալահպատակները։

ՆՈՅՆ.— Լոնտոնի մէջ պաշտօնական շրջանակները կը վախնան որ՝ մի՛ գուցէ, Իտալական տորմիղին գործողութիւնն յԷգէական ծով միջազգային կնճռոտութիւններ առաջ բերէ։

ՆՈՅՆ.— Թարանթոյէն երեք Իտալական նաւարմիններ դէպ ի Տրիպոլիս ճամբայ ելան։

ՆՈՅՆ.— Ֆրանսական մարտանաւ մը Տրիպոլիսի մէջ խարսխեց։ Պատճառը յայտնի չէ։

ԱԹԷՆՔ.— Հեռագրով հաղորդուեցաւ Հաւասէն թէ վաղը Իտալական Նաւատորմիղը գործողութեան պիտի սկսի յԷգէական ծով։

Ծովակալ Օպրի, կ'ըսուի թէ՝ հրաման ստացաւ դէպի Իզմիր դիմել և ասոր վըրայ յարձակում գործել։ Իսկ մի և նոյն միջոցին Բիզա զօրք հանել։

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Այս օրերս նախարարական փոփոխութիւն մը հաւանական կը նկատուի։ Մանրամասնութիւնք դեռ յայտնի չեն։

ՆՈՅՆ.— Կառավարութիւնը խստիւ արգիլեց Դաշնակցութեան [illegible] նախաձեռնութեամբ վաղը կիրակի օր Իտալացւոց դէմ տեղի ունենալիք մեծ միթինկը։

ՆՈՅՆ.— Վերջնականապէս որոշուեցաւ որ Իտալական նաւատորմը գործողութեանց սկսելուն պէս Կայսրութեան մէջ բնակող բոլոր Իտալահպատակներ արտաքսուին։

ՆՈՅՆ.— Կը տարածայնուի թէ՝ Իտալացիք միայն Լիմնոս պիտի գրաւեն, և հոնկէ Տարտանէլի վրայ պիտի յարձակին, իրենց բոլոր զրահաւորներովը։

ՆՈՅՆ.— Իտալական նաւատորմիղին գործողութիւնը վայրկեանէ վայրկեան կը սպասուի։

ՆՈՅՆ.— Իտալական նաւատորմը Լիմնոսէն դուրս համախմբուեցաւ, որուն միւս բաժինը Միտիլլէնէն դուրս համախմբուած կը գտնուի։

ՆՈՅՆ.— Իտալական զրահաւորներն այսօր ռմբակոծեցին Կարմիր Ծովուն Բաժասան ծովեզերեայ քաղաքը։ Արդիւնքը յայտնի չէ։

ԱԶԴ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցուի թէ՝ այսօր, Կիրակի, Գեր. Տ. Յակոբ Արքեպս. Ս. Եպիսկոպոս՝ Գորտէլիօյի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ՝ դպրութեան չորս աստիճան և սարկաւագութեան արտօնութիւն պիտի շնորհէ Տիրացուներ՝ Սարգիս Բարունակեանի, Գրիգոր Եղիազարեանի և Գէորգ Տ. Բարսեղեանի, առաջինը՝ Պուրնօվայի, երկրորդը՝ Գորտէլիօի և երրորդը՝ Կէօզթէփէի եկեղեցեաց մէջ ծառայելու համար։

(ԿՆԻՔ)

Պատուաւոր երիտասարդ մը կ'ուզէ պաշտօնավարել վաճառատան մը մէջ, որ հմուտ է հայերէնի և թրքերէն թղթակցութեանց, տոմարակալութեան, նաև յունարէնի թղթակցութեանց և քիչ մըն ալ Ֆրանսերէնի։

Կրնայ երաշխաւորութիւն տալ. դիմել խմբագրատուն։ 6—1

ԱԶԴ

Ս. Լ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Հոգաբարձութիւնս մեծ իր սրտագորովութեան տակ ունենալով Իզմիրի Օսմ. Արհեստանոցին ինչպէս նաև բոլոր դպրոցներու օգտին սարքուած վաճառահանդէսին առթիւ, որոնց վաճառման համար տեղւոյս ազգայիններէն Պ. Պ. Հայկ Սարաֆեան, Միսաք Մորուքեան, Հայկ Բէրէթէճեան և Եղբարք Բոզաղեան վաճառատուներ [illegible] յանձն առած են, ուստի կը հրաւիրենք բոլոր այն ազգայինները, որ փափաքելով [illegible] գնելու փորձութիւնը ունին, Հիւանդանոցիս նիւթապէս օժանդակած ըլլալու համար, բարեհաճին յիշեալ ազգայիններուն վաճառատուներէն առնելով [illegible], փոխանակ ուրիշներէ գնելու։

10—2 (ԿՆԻՔ)

ԱԴԱՄ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ գերձակատունը ի Զաման Պիգիրին ճիմէյլ՛ի վրայ ձեւաւոր եղանակին յարմար նորագոյն զգեստեղէններ ստացած է և պատրաստ իր յաճախորդները գոհացնելու, ձեւի ճաշակի և գիներու կենդան տեսակէտներով։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ
P. XENOPOULO & Cie
Երկուշաբթի 27 Նոյեմբեր
Ֆուրէներ, Աստեղեններ և Թաւիններ
Ամէն տեսակներու վրայ—ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

ԾԱՆՕԹ.— Բաժնորդոյ վաճառատանս մէջ ծախուած բոլոր ապրանքները միշտ աւելի ճաշակաւոր են և ուրիշներու հետ բաղդատմամբ միշտ աւելի աժան։

գաձներուն։

—Կրնամ թէ այսօրինակ գաղտնիք մը՝ տասնըհինգ հազարէն աւելի կարժէ։

— Համբերութիւն, համբերութի՛ւն։ Տակաւին գործին սկիզբն ենք։

—Ս. Պետրոսին խաչը վկա՛յ, չատ լաւ կը հասկնամ, տէ՛ր իշխան։

* * *

Ֆ.Թ.

ՍԵՒ ԹԱՐԱՅՐԸ

Պէմպօ իր ապարանքը դարձաւ։ Ո՛ր և է ուշադրութիւն չընծայեց աղքատիկ զգեստներով երկու մարդոց որոնք իրեն հետեւած էին մինչեւ դքսական պալատը և որոնք իրեն ընկերացան մինչեւ իր ապարանքին դուռը։ Սակայն մուրացկանի կերպարանքով այն երկու մարդերն էին զորս Պէմպօ նշմարած էր իր պատուհանէն։ Նաւավարի տարազով հագուած մարդ մը անոնց միացաւ այն ատեն և վայրկեան մը խօսեցաւ անոնց հետ։

—Է՛, ինչ եղաւ նայինք, հարցուց նորեկը։

—Դքսական պալատը երթալու համար դուրս ելաւ։

—Մինա՞կը։

—Վէպեր յօրինողին ընկերակցութեամբ։ Վերադարձին մինակ էր։

—Աչքէ մի՛ հեռացնէք զինքը, և այս իրիկուն, ժամը տասնըմէկին, նշանը մի մոռնաք։ Նաւակը ո՞ւր է։

—Շուայտուհիին ապարանքին առջեւ կապուած է։

Նաւավարը գոհունակութեան շարժուձեւ մը ըրաւ և հեռացաւ։

Ցորեկը անցաւ առանց ո՛ր և է միջադէպի Պէմպօին համար։ Ժամերը սահեցան այնպիսի դանդաղութեամբ մը որ զայրոյթ կը պատճառէր անոր։ Իր միտքը լարուած էր դէպի միա՛կ մտածում մը. Պիանքա։ Իրիկուն եղաւ։ Ժամը ութին Պէմպօ կէս զինուորական կէս քաղաքային տարազ մը հագաւ։ Ատրճանակ մը անցուց մէջքին՝ կանխաւ ապահովուելէ յետոյ լեցուած ըլլալուն։ Թեզանիքին մէջ դրաւ զօրաւոր շեղբով դաշոյն մը, և այսպէս զինուած դուրս ելաւ պալատէն վերարկու մը մէջ փաթթուելով։

Երբ Իմբէրիալի պալատին առջեւ հասաւ ժամը տասնըմէկը հազիւ [illegible] կար: Գրեթէ լոյս էր։ Պէմպօ կոնտոլի մը մէջ նստեցաւ և ըսաւ նաւավարին։

— Ուզած տեղդ տար զիս, և ժամը իննին մօտերը հոս դարձիր։

—Լա՛ւ, տէ՛ր, ըսաւ նաւավարը։

Այս ձայնին վրայ Պէմպօ սարսռաց և ուշադրութեամբ դիտեց նաւավարը որ վենետիկի կոնտոլավարներու յատուկ անհոգութեամբ և ճարպիկ դիւրաշարժութեամբ կը թիավարէր։

Սպասողական կասկածները փարատած վրանակին խորը պահուեցաւ։ Նաւակին մէջ տատանումներէն օրօրուելով։ Գլուխը կրակներու մէջ կ'այրէր։ Անհամբեր կը դողար։ Վերջապէս, չզիմանալով այլեւս, քսան վայրկեան ետքը սա հրամանը տըւաւ նաւավարին.

— Բերած տեղդ տար զիս։

Երբ կոնտոլը քարափին առջեւ հասաւ, ժամը նոր ինը զարկած էր։ Գիշեր էր։ Քաղաքին աղմուկները կը մարէին հետզհետէ։ Քարափները ամայի էին։

—Վերջապէ՛ս, մրմնջեց Պէմպօ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

NATIONAL UNION SOCIETY L^DT

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTDԷ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782ԻՆ

Ընկերութեան ընդհանուր դրամագլուխը
Պահեստ, Գոյքերը եւ աւելի է քան Անգլ. Ոսկի 13.000.000
Վճարած է մինչեւ այսօր վնասներու համար աւելի քան » » 70.000.000

Այս հանրածանօթ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ շէնքեր, ապրանքներ, կարասի, գործարաններ եւն. նպաստաւոր պայմաններով։

L'INTERNATIONALE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ
Հաստատուած Ի ՏՐԻԷՍԹ

EXCESS

INSURANCE C^O L^TD
Winchester House
Հաստատուած Ի ԼՈՆՏՈՆ
ԱՆԳԼ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

Այս երկու ընկերութիւնները կ'ապահովագրեն ծովային արկածներու դէմ ամէն տեսակ ապրանքներ խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Իզմիրի եւ շրջակայից համար

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Ալի Նօլլի Կատանտ Ճիւքլասեան Փէրևանէ Թիւ 9—10

ՌՕՍԻԱ

ԱՊՀՈՎԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ս. ԲԵԴՐՋՊՈՒՐԿ

Դրամագլուխ ամբողջութեամբ տրուած	Ֆր. 10,666,660
Պահեստի գումար	» 187,322,000
Ապահովագր. վճարեալ	» 581,115,000
Ապահովագրին և գլխավճար 1908 ընդունուած	» 83,232,000

Ապահովագրութիւն՝ Կրակի դէմ Փոխադրութեանց դէմ, Կեանքի համար, Անձի տեսակ արկածներու դէմ Ճանապարհորդական անձի վտանգներու համար ցմահ եւն. եւն.:

Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհան. ներկայացուցիչներուն՝

ՄՕՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒՋԻՆՕՐՈԼՕ
Բոսթած Եուսուֆ 14

ԱԶՆՒԻ ՏԻԿՆԱՆՑ

C·K
BRUXELLES
PARIS

Բարիզի բաբէնը կամ տէկօլը ու բէդֆօրնը որք համայն աշխարհի մտած կ'առնեն, չեն կարող ձեզ պէտք եղած շնորհքը տալ եթէ չունիք Տիվա Diva զգեստն որ Բարիզուհիներուն խորհուրդն է, և որ կը գտնուի միմիայն Լավիր վաճառատանց մէջ Diva, Diva

ԼԱՍՏԻԿՆԵՐ եւ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՈՒՍԱԿՆԵՐ եւ ԳԱՒԱԶԱՆՆԵՐ
[illegible]

ՅԱԿՈԲ ՓՈՍԹԱՆՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
Ճիլէ Ֆիլէր փողոց

Կան է՝ ԴԻՄԱՍԿՈՒՆ ԼԱՍԹԻԿԸ — ԱՆԹԱՓԱՆՑԵԼԻ ՄՈՒՇԱՄՊԱՆ
ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԱՅՈՒՍԱԿԸ — ԳԵՂԵՑԻԿ ԳԱՒԱԶԱՆԸ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԼԸ ՏԱՆԻՒՊ Ա. ՎԻԷՆ

ԱՒՍՏ. ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ՍՈՒԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. Հաստատեալ 1867ին

Աւստրիական կայս. եւ թագ. կառավ. հսկողութեամբ

Ցայսօր իր Ապահովագրեալներուն վճարած է	250,000,000 Ֆր.
Պահեստ ապահովեալ	50,000,000 »
Արժէք իր կալուածոց	7,000,000 »
Դրամագլ. ամբողջական	3,000,000 »
Պահեստ կեանքի ճիւղին	35,000,000 »

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ.—
Կեանքի վրայ ամէն տեսակ պայմաններով,
Որոշ պայմանաժամով կամ հասոյթի մը վճարմամբ անկարողութեան պարագային։
Խառն ապահովագրութիւնք. 3% ապահովեալ յաւելումով։
Օժիտի եւ խնայողական ապահովագրութիւնք։

Բոլիսներու պայմանները ամենէն նորագոյններն են և ամենէն առաւելաւորները։
Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներու

ՔՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԵՒ ԱՆՐԻԲԷՔ
Քիւչիւք Քուզու օղլու խան

ԻԶՄԻՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան կառավարութեան քոնթրոլին տակ և մասնաւոր արտօնութեամբ կազմակերպուած այս վիճակահանութեան չորրորդ սէրիի տոմսակները ծախու հանուած են։ Այս տոմսակներուն թիւը 28,000 ըլլալով, ատոնց կէսը 14,000 վանդակն անտարակոյս պարգեւներ կը շահին։ Անկէ զատ, տասնեակ մեծ պարգեւներ ալ կան։

Տոմսակները դիւրամատչելի դարձնելու համար կարեւոր պէտք մը եղած է անոնց գնոյն վրայ։ Երեք կ'որդի տոմսակներ կը ծախուին. կէս. մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ. կէսին գինն է երկու մէճիտ, քառորդինը՝ մէկ մէճիտ և մէկ ութերորդինը կէս մէճիտ։

Օրինակի համար, մէկէն վեց, այսինքն վեց վիճակահանութեան մէջ 50,000ական հատ վեց պարգեւ, վերջին եօթերորդ վիճակահանութեան հինգերորդ թիրաժին մէջ 250,000ական հատ հինգ պարգեւ, եօթերորդ վիճակահանութեան ամենէն վերջին թիրաժին մէջ մէկ հատ 1,000.000 երկու հատ 300,000 ղրուշի. [illegible] րեք մեծ պարգեւներ կ'ելլեն։ Անկէ զատ, 75,000; 100,000, 125,000, 150,000 200,000 ղրուշի, և ուրիշ հազարաւոր պարգեւներ կը շահին։

Եթէ երբեք 13 պարգեւներէն ոմանք իրենց պատկանած վերջին թիրաժին մնան, կանոնագրին համաձայն, միեւնոյն թիւը կը շահին թէ՛ մեծ և թէ փոքր պարգեւները, այնպէս որ մէկ թիւը կրկնակի կը շահած կ'ըլլայ 1,500,000 1,400,000 1,300,000 ղրուշ, որոնք մարդս մեծ հարստութեան մը կ'արժանացնեն։ Այս հաւանական պարագան ալ պէտք է նկատողութեան առնել:

Այս տոմսակները կը ծախուին Իզմիրի Մօսկօֆ փողոց թիւ 10 Մորտօչէ Լէվի էֆէնտիի պանքան, ինչպէս նաեւ Երլըըլը Փէրլամէ 6 Պէնեամին Տէվիտաս էֆէն, տիին սենեակը։ Դուրսէն եկած ապարանքներուն համար ուղղակի պէտք է դիմել Մորտօչէ Լէվի էֆ. ի պանքան, իսկ քաղաքին մէջ գնողները պէտք է դիմեն Պէնեամին Տէվիտաս էֆ ի. ինչպէս նաեւ անոնց մասնաճիւղերուն, այսինքն Կիրիտ խան թիւ 26 Գասպ Սելանիքլիու, Պիթ-պազար սեղանաւոր Աքին և Զիքուրէլ, Ֆրանկաց Թաղ Եուսուֆ օղլու բասած թիւ 5 Վլանտիատիս, Զուխա Պէտէստէն թիւ 7 Մարմարաս Քարամանլիտիս. կառավարութեան մօտ դրամատուն Հաֆըզ Ահմէտ Սապրի և սեղանաւոր Իլիա Ռէպպի էֆէնտիներու խանութներ, ինչպէս նաեւ բոլոր սեղանաւորներու մօտ:

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԱ "ՊՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ,,

(LA PREVOYANTE)

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
Հիմնուած 1898 ին

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և վարչութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

Կեդրոնատեղի. 3 ՀՕԹ ՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրները ամենուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆրանքէն սկսեալ վճարումով

Պանքա մը Ֆրանսի մէջ 1910 ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔ

Ընկերութեան դրամատունը Թուրքիոյ մէջ — ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ
Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել

Իզմիրի Տնօրէն ԼԻՕՆԷԼ ՊԷԼՀՕՄ
Լօքալ Հօնիչէր

75—52

ՌԱՏԻՈՒՄԻ ԼԱՄՊԱՐՆԵՐ

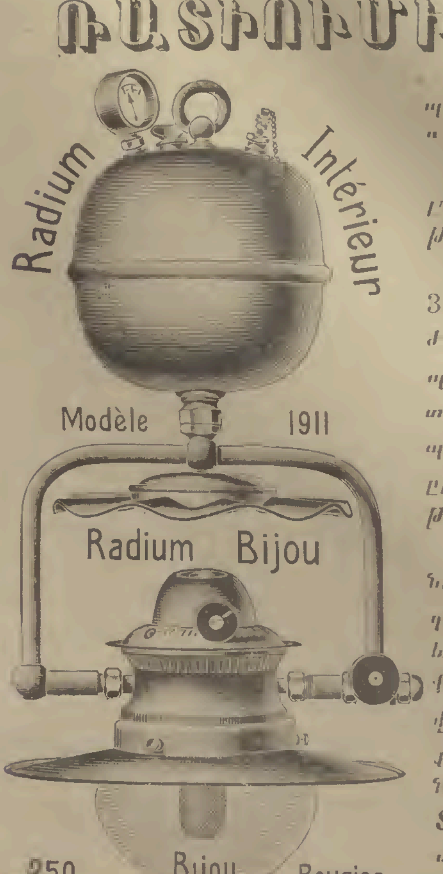

Տեսակ տեսակ ՌԱՏԻՈՒՄԻ «ԼԱՄՊԱՐՆԵՐԸ» պահանջուած բոլոր օգտակարութիւնները և առաւելութիւնները ունին։

Խիստ փայլուն, վերջին աստիճան զօրաւոր լոյս, իսկ իրենց մէջ սպառող կազն ալ խնայողութեամբ ըլլալով՝ գինն ալ անհամեմատ չափաւոր է։

Այս լամպաներու առաւելութիւններն են, 350 մոմի զօրութիւն ունեցող այս լամպարը 12 ժամուան մէջ միմիայն 300 դրամ քարիւղ կ'սպառէ, երբեք նորոգութեան պէտք չունի և վտանգէ ալ բոլորովին զերծ է, իսկ հակառակ պարագային եթէ պատահական նորոգութեան հարկ ըլլայ, ինքն կ'նորոգուի և յաճախորդը առանց մաշած կտորներուն գինը լո՛կ կ'վճարէ։

ՌԱՏԻՈՒՄ ԼԱՄՊԱՐԸ մինչեւ ներկայ ժամանակս քաղաքս եկած չէր՝ այս տեսակ օգտակար գիւտով շլացող երեւելի անձնաւորութիւններէն և երկար ժամանակ Կ. Պոլիս լուսաւորող «ԼԻՒՔՍ» լամպարներու ընկերութեան առաջին վարպետ Սիման Ռասիոսի Լամպարները քաղաքիս մէջ տարածելու յանձն առած է, որ կեդրոնատեղին է Ցանոյ Հիւանդանոցի մօտ կահագործ Տիգր Սանդուխեանի խանութը, ուր պէտք է դիմեն յարգելի յաճախորդները և վստահ ըլլան թէ չափազանց գոհ պիտի մնան։

ԵՂԲԱՐՔ ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՍՈՒԼՈՒ ԽԱՆԻ ՓՈՂՈՑ Թ. 3
(Անէմ խանի հանդէպ)

Վաճառատունս քաղաքիս մէջ հօթ ամիսներէ ի վեր հաստատուած ըլլալով Տանթէլայի, ժապաւէնի և Բօթօնի սիրելի են. տեսակներու համար, ուշադրութեան կը յանձնէ Հայ հասարակութեան, վստահ ըլլալով որ պիտի նախընտրէ փոխանակ Ֆրանկաց Թաղը ընելու իր վաճառումները, դիմելու մեզի՝ ուր շատ աւելի չափաւոր գիներով պիտի կրնայ գոհացնել իր պէտքերը։

50—16